

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 866/2550

นายอำเภอเมืองยโสธร โจทก์ นางบัวกัน โสมณวัตรจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.ที่ดิน มาตรา 61, พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 มาตรา 67, พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 มาตรา 117, พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 มาตรา 122, พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 62

ย่อ / หลักกฎหมาย

ตาม ป.ที่ดิน มาตรา 61 (เดิม) ที่ใช้ในกรณีที่โจทก์ฟ้องคดีนี้ระบุเพียงว่า "เมื่อความปรากฏว่าได้ ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์... ให้แก่ผู้ใดโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ ชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเพิกถอนแก้ไข...(2) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับจังหวัดอื่น..." หมายความว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดนอกจาก กรุงเทพมหานครเป็นผู้มีอำนาจสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ออก ผิดพลานั้นได้ ซึ่งเป็นอำนาจทางปกครองเท่านั้น ส่วนอำนาจในการฟ้องร้องขอให้เพิกถอน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ออกโดยไม่ชอบนั้นกฎหมายไม่ได้ระบุว่าเป็นอำนาจของ ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่เพียงผู้เดียว ทั้งตาม พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 มาตรา 67, 117, 122 ประกอบ พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 มาตรา 62 บัญญัติกำหนดให้ อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกันที่ดินสาธารณะประโยชน์อันเป็น ของกลางสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันนั้นเป็นของนายอำเภอ เมื่อจำเลยครอบครองที่ดินตาม หนังสือรับรองการทำประโยชน์เลขที่ 29 ที่โจทก์อ้างว่าออกทับที่ดินสาธารณะประโยชน์ "หนองหว่า" ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน โจทก์ซึ่งเป็นนายอำเภอเมืองยโสธรจึง มีอำนาจฟ้องห้ามมิให้จำเลยและบริวารเข้าเกี่ยวข้องกับที่ดินดังกล่าวนี้ได้ และหากข้อเท็จจริง ฟังได้ว่า หนังสือรับรองการทำประโยชน์เลขที่ 29 ที่ออกให้ในนาม ว. นั้นออกโดยผิดพลาดไม่ ชอบด้วยกฎหมาย โจทก์ก็ย่อมมีอำนาจฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์นั้น ได้ตาม ป.ที่ดิน มาตรา 61 วรรคท้าย

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เลขที่ 29 ต่าบลน้ำคำใหญ่ อำเภอเมือง ยโสธร จังหวัดยโสธร เนื้อที่ 4 ไร่ ที่ออกให้ในนามนายวันดีทั้งแปลง ห้ามจำเลยและบริวารเข้า เกี่ยวข้องกับที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ จำเลยให้การขอให้ ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์เป็นพับ โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า มีปัญหาวินิจฉัย ตามฎีกาของโจทก์ว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่ โจทก์ฟ้องมีใจความสรุปได้ว่า โจทก์มีอำนาจหน้าที่ บริหารราชการแผ่นดินในเขตอำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร มีหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินอันเป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เลขที่ 29 ต่าบลน้ำคำใหญ่ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร เนื้อที่ 4 ไร่ ที่ออกให้นายวันดี นั้น เป็น ที่ดินส่วนหนึ่งของที่ดินสาธารณะประโยชน์ "หนองหว่า" ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับ พลเมืองใช้ร่วมกัน หนังสือรับรองการทำประโยชน์เลขที่ 29 ดังกล่าวออกทับที่ดินสาธารณะประโยชน์

"หนองหว้า" จึงออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อนายวันดีถึงแก่ความตาย จำเลยซึ่งเป็นบุตรได้เข้าครอบครองที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ดังกล่าวต่อมา จึงเป็นการครอบครองที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยมีคำขอให้เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์เลขที่ 29 ดังกล่าว ห้ามจำเลยและบริวารเข้าเกี่ยวข้องกับที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เลขที่ 29 ซึ่งเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดินด้วย จำเลยให้การต่อสู้สรุปได้ว่า ที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์เลขที่ 29 ที่ทางราชการออกให้นายวันดี นั้นไม่ใช่ที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน แต่เป็นที่ดินของนายวันดี และทางราชการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้นายวันดีโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว เช่นนี้ ประเด็นหลักหรือประเด็นสำคัญแห่งคดี คือ ที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์เลขที่ 29 ที่ออกให้ในนามนายวันดี เป็นที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือไม่ เพราะหากฟังว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่สาธารณะสมบัติของแผ่นดิน ประเภทพลเมืองใช้ร่วมกันแล้ว บุคคลใดรวมทั้งจำเลยและบริวารก็ไม่สามารถเข้าครอบครองยึดถือที่ดินดังกล่าวเป็นของตนได้ นายอำเภอก็ไม่มีอำนาจที่จะออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้แก่ผู้ใดได้ การออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์เลขที่ 29 จะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จึงเป็นประเด็นต่อเนื่องมาจากประเด็นดังกล่าว ดังนั้นการขอให้เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์เลขที่ 29 จึงหาใช่ประเด็นหลักหรือประเด็นสำคัญแห่งคดีดังศาลอุทธรณ์ภาค 3 วินิจฉัยไม่ และตามประมวลกฎหมายที่ดินมาตรา 61 (เดิม) ที่ใช้ในขณะที่โจทก์ฟ้องคดีนี้ก็ระบุเพียงว่า "เมื่อความปรากฏว่าได้ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์...ให้แก่ผู้ใดโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเพิกถอนแก้ไข...(2) ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับจังหวัดอื่น..." หมายความว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดนอกจากกรุงเทพมหานครเป็นผู้มีอำนาจสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ออกผิดพลาดนั้นได้ ซึ่งเป็นอำนาจทางปกครองเท่านั้น ส่วนอำนาจในการฟ้องร้องขอให้เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ออกโดยไม่ชอบนั้น กฎหมายก็หาได้ระบุว่าเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดแต่เพียงผู้เดียวไม่ ทั้งตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 มาตรา 67, 117, 122 ประกอบพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 มาตรา 62 บัญญัติกำหนดให้อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกันที่ดินสาธารณะประโยชน์ อันเป็นของกลางสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันนั้นเป็นของนายอำเภอ เมื่อจำเลยครอบครองที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์เลขที่ 29 ที่โจทก์อ้างว่าออกทับที่สาธารณะประโยชน์ "หนองหว้า" ซึ่งเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน โจทก์ซึ่งเป็นนายอำเภอเมืองยโสธรจึงมีอำนาจฟ้องห้ามมิให้จำเลยและบริวารเข้าเกี่ยวข้องกับที่ดินดังกล่าวนั้นได้ และหากข้อเท็จจริงฟังได้ว่าหนังสือรับรองการทำประโยชน์เลขที่ 29 ที่ออกให้ในนามนายวันดีนั้นออกโดยผิดพลาดไม่ชอบด้วยกฎหมาย โจทก์ก็ย่อมมีอำนาจฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์นั้นได้ตามประมวลกฎหมายที่ดินมาตรา 61 วรรคท้าย ดังนั้นที่ศาลล่างทั้งสองวินิจฉัยว่า โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องแล้วพิพากษายกฟ้องโจทก์นั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาข้อนี้ของโจทก์ฟังขึ้น มีปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ต่อไปว่า ที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์เลขที่ 29 ที่พิพาทนั้นเป็นที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือไม่ และฟ้องโจทก์ขาดอายุความหรือไม่ ศาลล่างทั้งสองยังมิได้วินิจฉัยชี้ขาด จึงสมควรย้อนสำนวนให้ศาลล่างทั้งสองพิจารณาพิพากษาในประเด็นดังกล่าวเสียก่อน พิจารณาคำพิพากษาของศาลชั้นต้นและ

ศาลอุทธรณ์ภาค 3 ให้ศาลชั้นต้นพิจารณาพิพากษาในประเด็นที่ยังมิได้วินิจฉัยตามรูปคดี
ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้ศาลชั้นต้นรวมสั่งในคำพิพากษา

องค์คณะ

ดิเรก อิงคนินันท์ · สติത്യ อรรถบลยุคล · อติศักดิ์ ทิมมาศย์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/866/2550>